

## СТАНОВИЩЕ

От проф. д-р инж. Екатерина Иванова Тодорова – член на научно жури в конкурс за заемане на академична длъжност "професор" по професионално направление 4.4. Науки за земята.

Настоящото становище е изготвено на основание на Заповед на Директора на НИГГГ-БАН № 01-227 от 26.08.2025 г. и решение на заседанието на научното жури от 16.09.2025 г. То е съобразено с изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за неговото прилагане (ППЗРАСРБ) и Правилника на НИГГГ – БАН по ЗРАСРБ. Становището е съставено от **три части** и заключение.

### I. Изисквания към кандидата

Доц. д-р Мариан Стоянов Върбанов е завършил СУ „Св. Кл. Охридски“, ОКС „Магистър“ през 1987 г. с квалификация „Геолог, хидролог, климатолог, учител по география, с втора специалност история“. През 1992 г. придобива научната степен „Кандидат на географските науки“ (сега „доктор“) след завършване на успешно обучение във Московски държавен университет „М.В. Ломоносов“, Руска федерация, Географски факултет, Катедра по „Хидрология на сушата“. На 17.01.2008, ВАК към Министерски съвет му присъжда научното звание „Старши научен сътрудник втора степен“ по научната специалност „Физическа география и ландшафтознание“.

Има 38 г. трудов стаж в БАН - Географски институт, а по късно Национален институт по геофизика, геодезия и география (НИГГГ) досега, като развива научна дейност. От 2022 г. досега е доцент, ръководител на „Център по хидрология и водно стопанство“ при НИГГГ-БАН. Освен това заема и длъжностите: Член на Висшия консултативен съвет по водите към МОСВ – от БАН 2020 – 2024; Председател на ОС на учените в НИГГГ 2014 – 2022; Главен редактор на сп. „Проблеми на географията“ – печатен орган на НИГГГ от 2014 г., Член на Научния съвет на НИГГГ от 2014 г. и др. Доц. М. Върбанов е няколкогодишен преподавател в НПМГ по „География и икономика“ (*Преподаватели в НПМГ "Акад. Л. Чакалов", София - училища в Pomagalo.com*).

Посоченият професионален опит дават възможност на кандидата да се утвърди като учен в областта на хидрологията, климатичните промени и географията, чийто знания и експертиза се използват на национално ниво.

Направената проверка по представените материали за конкурса от доц. д-р Мариан Стоянов Върбанов показва липса на нарушения в процедурата и изпълнение на формалните нормативни изисквания от кандидата, посочени в по чл. 29 (1) и чл. 29б от ЗРАСРБ, чл. 60 от ППЗРАСРБ и чл. 58 (1), (2) и чл. 59 (3) от Правилника на НИГГГ – БАН по ЗРАСРБ. Кандидатът е допустим за участие в конкурса.

### II. Изисквания към научноизследователската и научно-приложната дейност

В документите на кандидата е представена **само** научна продукция, която не повтаря представената такава за придобиване на научна степен "доктор" и академична длъжност "доцент".

Доц. д-р Мариан Върбанов има трима успешно защитили докторанти (<https://ras.nacid.bg/dissertation-preview/42790>, <https://ras.nacid.bg/dissertation-preview/49172>, <https://ras.nacid.bg/dissertation-preview/49561>), в областта на състояние, качество и управление на водите, включително и ролята на антропогенното въздействие върху тях. Само този факт е достатъчен да покрие изискуемия минимум от 150 точки за Показател Е. Тримата докторанти работят в БАН. С тази своя дейност, както и с всеотдайната си работа начело на „Центъра по хидрология и водно стопанство“, той ръководи научна школа, която да продължи да изследва и да управлява водните ресурси в България.

Приемам представената от кандидата оценка на публикациите, както следва: По показател В 4. *Хабилитационен труд – научни публикации в издания, които са реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация (Web of Science и Scopus)* са представени 10 публикации -1 бр. с Q1, 1 бр. с Q2, 1бр. с Q3, 2бр. с Q4, 2 бр. с SJR без IF, 3 бр. за други публикации в издания с научно рецензиране. Постигнатите точки са 122, при изискуем нормативен минимум 100 точки. По показател Г 7. *Научна публикация в издания, които са реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация* са представени 29 публикации – 1 бр. с Q2, 3 бр. с SJR без IF, 25 бр. за други публикации в издания с научно рецензиране. По показател Г 8. *Публикувана студия или глава от колективна монография* са представени 2 студия и 2 глави от монографии. Постигнатите точки по показатели Г7 и Г8 са 260, при изискуем минимум от 200 точки.

При направената верификация за брой цитирани публикации и брой цитирания за всяка от тях (*Marian Varbanov - Google Hayka*) се установи, че доц. Върбанов от 2020 г. досега има 195 цитата, като неговите най-цитирани статии са: *Water quality assessment of a river catchment by the composite water quality index and self-organizing maps, Ecological indicators* (2021) 120, 106872, с 96 бр. цитати, *Principal component analysis and the water quality index—A powerful tool for surface water quality assessment: A case study on Struma River Catchment, Bulgaria, Water* (2023) 15 (10), 1961 с 42 цитата и *Water quality analysis of the rivers Topolnitsa and Luda Yana, Bulgaria using different indices, Journal of Physics: Conference Series* (2021), 1960 (1), 012018 с 13 цитата. Доц. Върбанов има *h-индекс* -5. Посочените цитати надвишават изискуемия минимум от 100 точки.

В периода от 2015 г., понастоящем, вкл. до 2029 г. участва в 29 бр. научни проекти, като на 6 бр. от тях е ръководител (<http://www.niggg.bas.bg/wp-content/uploads/2019/10/geography/fq/toppol.pdf>, РП.1.3. *Качества на водите (повърхностни и подземни). Подпакет “Качества на повърхностните води” | Search Results | НАЦИОНАЛНА НАУЧНА ПРОГРАМА (ННП) „ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА И НАМАЛЯВАНЕ НА РИСКА ОТ НЕБЛАГОПРИЯТНИ ЯВЛЕНИЯ И ПРИРОДНИ БЕДСТВИЯ”*, Академия „Моят зелен град” – Програма “Образование с наука”, Проекти, финансирани от министерства и други държавни институции (Пътна карта) | NIGGG), Проекти, финансирани от “Фонд научни изследвания” и други национални фондове | NIGGG) Ръководените от него проекти са финансирани от ФНИ на МОН, МРРБ, МОН-НП „Образование и наука“, БАН-Програма за двустранно сътрудничество между България и Азербайджан. Тематиката на ръководените от него проекти е пряко свързана с научните му знания и потвърждава претенциите в научните му приноси в областта на повърхностните води. Тематиката е за опазване на околната среда и намаляване на риска от неблагоприятни явления и природни бедствия, пряко свързани със зеления преход и устойчивото развитие. В периода

2010-2014 г. има участие в три международни проекта по качество на водите, финансирани от ЕС - ESPON 2013 по ОП „Регионално развитие“, Световна банка и Швейцарски национален научен фонд. Посочените активности многократно надхвърлят изискуемия минимум от 150 точки по *Показател Е*.

Приемам посочените от кандидата научни приноси за развитие и усъвършенстване на методологията на изследване на повърхностните води у нас чрез прилагане на спектър от индекси за комплексна и диференцирана оценка на качествено им състояние и пространствен и времеви анализ на актуалното състояние на повърхностните води в речните басейни. Научно-приложните приноси, са свързани с въвеждане на научни методи за изследване на качеството на въздуха и водите в учебния процес в училище. Приносите са формулирани на базата на научни публикации, някои и самостоятелни, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни.

### **III. Мнения, критични бележки и препоръки**

Познавам доц. д-р Мариан Върбанов лично, тъй като от 2020 г. досега, той води лекции и упражнения за студентите спец. „Екология и опазване на околната среда“ в Лесотехническия Университет по дисциплините „Методи в екологичните изследвания“ за магистърски програми „Екотуризм“, „Селищна екология“ и „Възстановяване на околната среда и екологичен мониторинг“ и дисциплината „Хидрология“ за бакалаври. Отношението му към учебния процес е изключително отговорно и адекватно. Създава интерес и дава професионални знания на студентите по преподаваните дисциплини, което допълва екологичното им образование. През 2025 г., доц. Върбанов е съ ръководител на дипломна работа за ОКС „Магистър“ на тема: „Анализ на антропогенното въздействие върху водите на река Струма до язовир Пчелина, чрез използване на наземни и дистанционни методи“, в която чрез Канадския индекс за оценка качеството на повърхностните води (CCMEWQI), съответстващ на българската нормативна база за характеризиране на повърхностните води, в която дипломантът направи комплексна оценка за качествено състояние на р. Струма по физикохимични показатели.

### **Заклучение**

От направената проверка на представените материали за конкурса не са констатирани нарушения в процедурата. Спазени са изискванията на чл. 29 (1), (2), (3) от ЗРАСРБ, чл. 60 (1) (2) (3) и (4) и чл. 61 (1), (3) от ППЗРАСРБ, чл. 58 и чл. 59 от Правилника на НИГГГ – БАН по ЗРАСРБ.

Въз основа на запознаването с документите на кандидата за конкурса и оценката, съгласно чл. 29б (2), (3) от ЗРАСРБ на представените от него научни публикации, приноси, проекти и активности начело на „Центъра по хидрология и водно стопанство“, предлагам на уважаемото научно жури, **доц. д-р Мариан Стоянов Върбанов да бъде избран за „професор“ по професионално направление 4.4. Науки за земята**, научна специалност “Хидрология на сушата и водните ресурси” в „Центъра по хидрология и водно стопанство“ на НИГГГ-БАН.

**Дата: 21.10.2025 г.**

**ЧЛЕН НА НАУЧНОТО ЖУРИ:**